

L'hora del pati

de Jordi Palet i Puig

Dramatis personae

L'ANNA i la JANA són unes germanes d'entre nou i dotze anys, i s'entenen prou bé. L'una és decidida i l'altra és més tímida, però les dues es desviuen pel seu avi, encara que ell no els digui mai res.

La MARE i el PARE són com totes les mares i pares del món: fan el que poden per a comunicar-se amb les seves filles i, al mateix temps, fan el que poden amb les càrregues de la vida.

L'AVI és el pare del pare de l'Anna i la Jana. No parla, no sabem per què, però se'l veu atent a tot el que passa.

El NIL, l'OMAR, el TIM i l'OLGA són la colla de l'Anna i la Jana. Cada amic té el seu caràcter, i encara que de vegades facin perdre la paciència, és una sort tenir-los.

PRESENTACIÓ

(L'escenari serà, com a mínim, dos llocs: el menjador de ca l'ANNA i la JANA, i el pati d'una escola. En algun moment apareixen altres llocs imaginaris, que poden ser representats o no. Però, de moment, l'escenari encara és l'escenari, o sigui, el lloc de la representació. I des d'aquí la JANA comença a adreçar-se al públic amb una llauna de galetes vella a les mans.)

JANA: Cada dia passen coses.

ANNA: I passen tan de pressa que, molts cops, ni ens n'adonem.

JANA: Però hi ha coses que passen que són... especials.

OMAR: Importants.

TIM: Inoblidables.

OLGA: Extraordinàries.

NIL: Especials.

OLGA (*fluixet*): Aquest ja l'han dit.

TIM: Especials com el dia que ens van dir que farien obres al pati de l'escola.

OMAR: No sembla gaire especial, això, oi?

NIL: Sorolls ("prrrrrrrr"), màquines ("piip, piip, piip"), pols (*tos*)...

TIM: Inoblidable.

OLGA: ...però quan la Jana i l'Anna ho van explicar a casa seva, es van començar a moure coses.

ANNA: Moltes coses.

(La JANA deixa la llauna de galetes a terra, i allà on la deixi es quedarà fins que sigui "descoberta".)

ESCENA 1

(Hi ha cinc cadires que envolten una taula. És l'hora de sopar. Al cap de taula, al centre, hi ha l'AVI. A una banda, la MARE i la JANA, i a l'altra, el PARE i l'ANNA. L'AVI no fa cas de res, només llegeix el diari.)

PARE (*portant una olla*): Sopa de verdures!

ANNA: Apa, avi! El teu plat preferit!

(L'avi deixa el diari i somriu mirant la sopa, però no parla.)

JANA: Com et cuida, el teu fill, eh?

MARE (*cridant*): Avi, digue'ls que no t'atabalin.

ANNA: Mare, no cal que cridis, que et sent perfectament.

JANA: I no cal que li diguis "digue'ls que", que ja saps que no dirà res.

PARE: Va, deixeu l'avi tranquil.

(Silenci mentre s'open. Només se senten els xarrups de l'AVI.)

MARE: Com ha anat, l'escola, avui?

PARE (*imitant les filles*): "Normal, com sempre".

JANA: Normal? Què dius? Avui ens han explicat que faran obres a l'escola.

ANNA: Sí! Faran rampes en lloc d'escalas.

MARE: Ahà.

(L'avi xarrupa sopa.)

JANA: I han d'ampliar el gimnàs.

PARE: Ahà.

(L'avi xarrupa sopa.)

ANNA: Volen fer-hi un escenari.

MARE: Ahà.

(L'avi xarrupa sopa.)

JANA: I trauran les moreres del pati.

PARE i MARE: QUÈ?

(L'avi para de xarrupar.)

JANA: Que trauran les moreres del pati.

MARE: El pati de les moreres no es pot tocar! És un monument històric!

ANNA: Tant com un monument històric...

PARE: Quan érem petits ja hi jugàvem!

MARE: Hem de parlar amb l'arquitecte.

PARE: No, amb Direcció!
MARE: No, amb l'Ajuntament!
JANA: No, amb la NASA!
PARE: Poca broma amb el pati de les moreres!
(L'Avi posa dos dits damunt la taula i fa que caminen.)
AVI: De la segona morera, tres cap a la tercera.
ANNA: Avi?
PARE: Papa?
JANA: L'avi ha parlat!
ANNA I JANA: Avi, has parlat!

ESCENA 2

(Som al pati de l'escola, que té quatre moreres a primer terme.)

OMAR: I l'endemà al dematí...
OLGA: ...al pati de les moreres...
(Com a qualsevol pati, hi ha joc i activitat per tot arreu... fins que comença l'escena, moment en què els jocs es queden en pausa, en un segon terme, i posem tot el focus al davant.)
ANNA: "De la segona morera, tres cap a la tercera."
OMAR: I no va dir res més?
JANA: Ho va tornar a repetir i va continuar menjant sopa com si res.
NIL: Encara fa aquells xarrups? *(Els imita.)*
OMAR: És molt estrany. Quants anys feia, que no parlava?
JANA: Cinc. Ja no li recordava la veu. Érem petites, quan va callar.
OLGA: I, el vostre pare, com s'ho va agafar?

ANNA: Ui. Histèric. Més val que no us ho expliqui.
TIM: Això vol dir que aquest pati té alguna cosa especial, no?
NIL *(veu de misteri)*: Desperta veus del passat...
OLGA: No siguis burro! Aquí hi ha gat amagat.
NIL: Doncs busquem-lo. Mixo, mixeta...
OMAR: Nil!
JANA: Què voleu dir?
OLGA: "De la segona morera, tres cap a la tercera."
OMAR: Semblen les instruccions d'un mapa del tresor.
ANNA: Apa.
NIL: Mapa.
TOTS: NIL!
(Sona el timbre del final de l'hora del pati.)
NIL: Per què en diuen "hora del pati" si només dura mitja hora?

ESCENA 3

TIM: I l'endemà de l'endemà...
OMAR: Com va anar, ahir?
TIM: Va dir més coses, l'avi?
NIL: Va tornar a xarrupar sopa?
OLGA: Tenim pistes noves?
ANNA: Sí!
JANA: Bé, una paraula més.
ANNA: Però que confirma la teoria.
JANA: Ens sembla.
ANNA: Va dir "rasclat".

NIL: Rascllet? *(Es grata el cap.)*

JANA: El rascllet. *(Pausa.)*

OLGA: Clar! *(Comptant les moreres.)* Primera i segona. "De la segona morera..."

OMAR: ...tres PASSES cap a la tercera... *(Fa tres passes grosses i marca una creu a terra.)*

OLGA: ...i comences a cavar amb un rascllet.

NIL: "Començar a acabar"? Com s'entén, això?

OLGA: CAVAR, Nil, CAVAR! No ACABAR! Cavarem la teva tomba i és on acabaràs tu! *(Riu.)*

TIM: Doncs què? Comencem a cavar?

JANA: Això és de nens petits.

TIM: O d'arqueòlegs!

NIL: Un moment! *(Se'n va corrents a un racó del pati i torna carregat de pales de juguina, que reparteix entre tots.)* Amb pales en passarem més via!

OLGA: Aquí has estat bé!

NIL: Béééé! *(Fan tots el gest d'excavar la terra. Potser comencen agenollats, però l'acció es converteix gairebé en un ball... Fins que sona el timbre.)*

NIL: Per què en diuen "hora del pati" si només dura mitja hora?

OMAR: Demà seguim!

ESCENA 4

ANNA: I l'endemà de l'endemà de l'endemà...

(Continuen l'excavació o "ball".)

NIL: I si aprofitem per a fer una piscina?

(Durant una estona, representen que neden i xisclen i es tiren a l'aigua... i tornen a la realitat.)

ANNA: Niiil. *(I continuen excavant o ballant.)*

NIL: I si aprofitem per a fugar-nos de l'escola?

(Durant una estona, imiten el so d'una sirena de presó i corren com si s'escapessin. I tornen a la realitat.)

OLGA: Niiil. *(I continuen excavant o ballant.)*

NIL: I si arribem a l'altra punta de món i caiem a l'espai?

JANA: Als antípodes?

NIL: A l'espai.

OLGA: L'altra punta del món són els antípodes.

OMAR: La meua iaia deia que els que viuen a l'altra punta del món es diuen "antipàtics".

NIL: Ah, sí? *(Riu i continuen excavant o ballant.)*

NIL: I si descobrim que sota de l'escola hi ha un cementiri medieval?

(Durant una estona, representen tot de zombis sortint de les tombes. I tornen a la realitat.)

OMAR: Niiil. *(I continuen excavant o ballant.)*

NIL (cansat): I si ens traiem el carnet de conduir excavadores?

(Durant una estona, es tornen tots paletes i en condueixen una, fan sorolls i pip pip pip, o foraden amb aquells martells hidràulics que fan tremolar el terra. I tornen a la realitat.)

TIM: Em sembla que aquí no hi ha res de res.

OLGA: És veritat.

NIL: Avui l'hora del pati se m'està fent llarga.

(Pausa de desànim. Sona el timbre.)

TIM, OLGA i NIL: Per fi!

(Tots tres se'n van. L'Anna i la Jana es queden mirant el forat. L'Omar també. Tot seguit, les agafa per l'espatlla per animar-les.)

ESCENA 5

NIL: I l'endemà...

OLGA: ...de l'endemà...

TIM: ...de l'endemà...

OMAR: ...de l'endemà...

(Tota la colla mira el forat buit.)

ANNA: No ho entenc.

JANA: Cada dia que excavem és un viatge en el temps. Hem passat per l'hora del pati del nostre germà gran.

ANNA: I per la dels nostres pares.

JANA: I per la del tiet Pepe.

ANNA: El germà del papa.

JANA: Tots van estudiar aquí.

ANNA: I potser ara estem a tocar de la sorra on jugava l'avi.

TIM: Molt maco, però de tresor, cap ni un.

ANNA: Ens sap greu.

(Pausa.)

TIM: I el vostre avi, està bé? Vull dir, i si s'ho ha inventat?

JANA (*s'enfaden*): L'avi llegeix el diari.

ANNA: I quan somriu li brillen els ulls.

JANA: I va a poc a poc, però entén tot el que passa al seu voltant.

TIM: Ho sento, no volia...

OMAR: La meva àvia també caminava a poc a poc. Cada cop feia unes passes més petites. Fins que...

NIL: Un moment... (*Comptant tres passes grosses.*)
Un, dos, tres. (*Retrocedint tres passes grosses.*)
Un, dos, tres.

OLGA: Nil, ja sabem comptar fins a tres.

NIL: Un moment! (*Comptant tres passes petites.*)
Un, dos, tres. (*Retrocedint tres passes petites.*)
Un, dos, tres. (*I marca una creu a terra, just damunt de la llauna de galetes del principi.*)

OLGA: QUÈÈÈ?

OMAR: Clar! Vam fer les passes massa grosses!

TIM: Nil, ets un crac!

NIL: Catacrac!

JANA: Voleu dir?

TOTS: Sí!

(*Excaven sobre la capsa. No la veuran fins que la "desenterrin" del tot. Treballen amb molta energia, fins que... cloc!*)

ANNA: He tocat alguna cosa!

(*Amb molta cura, troben la llauna de galetes vella. L'espolsen. Lobren i...*)

NIL: Què és? Què és?

JANA: És una pinta.

OLGA: Ah.

TIM: Vaja. Tanta feinada per una pinta?

ANNA: Hi ha una cosa escrita.

JANA (*costa desxifrar què hi diu*): Laaaiiaaaa. Laia.

OMAR: Laia? La meva iaia es deia Laia.

(*Sona el timbre de final de pati. No reaccionen.*)

ESCENA 6

(*Porten la pinta a l'Avi. Somriu. La JANA el pentina.*)

AVI: La Laieta em va regalar aquesta pinta. Jo en deia "rasclet", i això la feia riure molt. "Avui m'he adormit i no he tingut temps de passar-me el rasclet" i ella vinga riure! El dia que la seva família va haver de marxar, em va regalar aquesta pinta. "Té", em va dir, "un rasclet perquè no m'oblidis". Érem molt petits. Jo no entenia per què van marxar. Em vaig enfadar i vaig enterrar la pinta al pati de l'escola. De la segona morera, tres

cap a la tercera. Si tornava, desenterraria la pinta. Però va trigar massa a tornar.

OMAR: Quan la Laia va tornar, ja s'havia casat, i ja havia tingut ma mare. Al cap de molts anys, vaig néixer jo. I al cap de pocs anys, la iaia Laia va morir. Estic content d'haver-la conegut.

ANNA: Quan la Laia va tornar, el nostre avi també s'havia casat, amb la nostra àvia.

AVI: Si em trobava la Laia pel carrer, ens saludàvem, però poca cosa més.

TIM: I no vas pensar mai més en aquesta pinta enterrada?

AVI: Mai. Fins que vau parlar del pati de les moreres.

NIL: I no ens ho podies haver posat una mica més fàcil?

AVI: Quan va morir la meva dona (l'àvia de la Jana i l'Anna), em vaig quedar trist. Però quan vaig saber que s'havia mort la Laia... em vaig quedar mut. Tenia tantes coses per dir-li que no vaig poder dir res més.

OLGA: Quina història més bonica.

OMAR: I trista.

NIL: I complicada.

OLGA: Quantes n'hi deu haver, al pati de les moreres...

TIM: Demanarem que no se'l carreguin.

PARE: És un monument!

MARE: Parlarem amb l'arquitecte.

PARE: No, amb Direcció!

MARE: No, amb l'Ajuntament!

TOTS: No, amb la NASA! (*Riuen.*)

PARE I NIL: Poca broma amb el pati de les moreres!

ANNA: I ara, quan tenim ganes que l'avi ens expliqui coses...

JANA: ...li pentinem els cabells blancs amb el rasclet.

